

**GOZ w realiach polskiego samorządu
- odpady komunalne**

 Paweł Głuszyński,
Towarzystwo na rzecz Ziemi

„Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowa utopia czy droga konieczna?”
Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, 19.09.2018.

Jakość selektywnej zbiórki odpadów w zabudowie wielolokalowej

papier

bioodpady

GUS: brawo My!

Podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi w Polsce było deponowanie ich na składowiskach – w 2016 r. przeznaczono do składowania 37% ich ogólnej ilości (tj. 4,3 mln ton). **Recyklingowi poddano 28%** (3,2 mln ton), unieszkodliwieniu termicznemu w spalarniach 19% (2,3 mln ton), **biologicznemu przetwarzaniu 16%** (1,9 mln ton) odpadów komunalnych.

„Ochrona środowiska 2017”, GUS.

Dane z 2016	Wytworzone odpady komunalne (kg per capita)	Udział recyklingu i kompostowania	Udział składowanych odpadów
UE28	482	47%	25%
Francja	510	42%	22%
Finlandia	504	42%	3%
Hiszpania	443	30%	57%
Szwecja	443	49%	1%
Czechy	339	34%	50%
Polska	307	44%	37%
Rumunia	261	15%	80%

Wraz z innymi metodami pozbywania się odpadów (takimi jak spalanie) daje to łącznie 100%.

Źródła:

Eurostat, Biuro ds. Analiz PE, Komisja Europejska

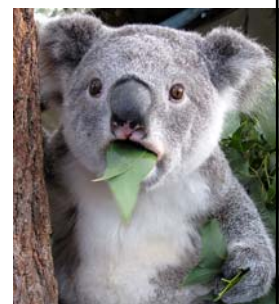
Statystyka GUS

- Inaczej sformułowany jest opis tabeli z informacjami o sposobach zagospodarowania odpadów komunalnych oraz komunikat podsumowujący 2017 r. - użyto w nich określenia „**przeznaczone do**”

- Według wyjaśnienia przesłanego przez p. Barbarę Różańską, główną specjalistkę Departament Handlu i Usług GUS:

Interpretacja sformułowania „przeznaczone do” zakłada możliwość finalnego niepoddania całości odpadów danemu kierunkowi przetwarzania np. ze względu na straty procesowe bądź brak wymaganej dla danego procesu odpowiedniej jakości odpadów.

Efekt gospodarowania odpadami komunalnymi w 2016 roku

11 944 383 Mg

8 294 892 Mg
69,45%

RIPOK

1 074 918 Mg
9,0%

869 200 Mg
7,28%

7 964 425 Mg
66,68%

2 678 674 Mg
22,43%

2 093 273 Mg
17,53%

4 724 484 Mg
39,55%

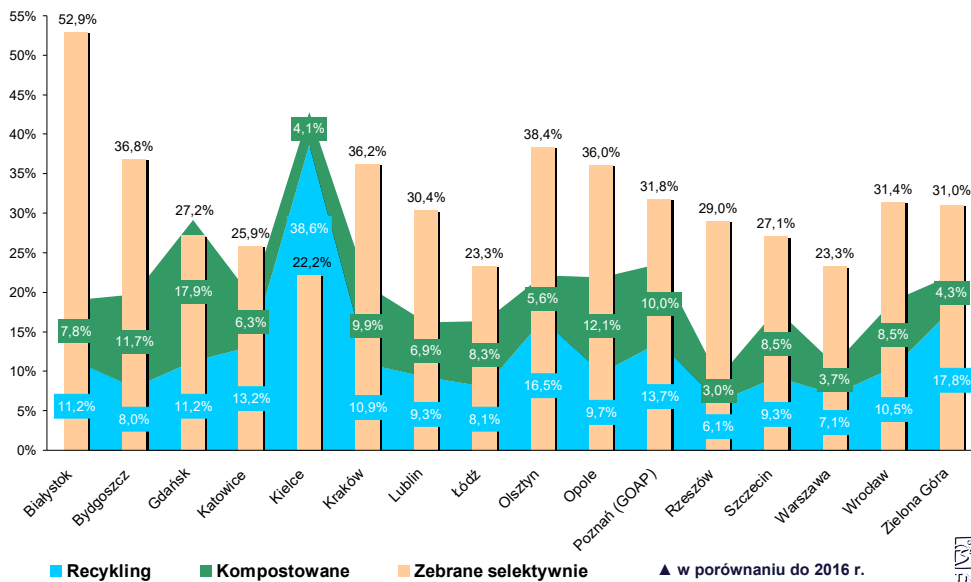
Źródło:
Sprawozdania Urzędów Marszałkowskich za lata 2014-2016, 2017

Problem ze sprawozdawczością

- Ilość odpadów nigdy nie będzie się sumować, gdyż w sprawozdaniach dla wielu odpadów podaje się nie ostateczną formę ich zagospodarowania, a proces pośredni lub bliżej nieokreślony:
R12 Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1–R11
- Powinien być wprowadzony obowiązek raportowania jakiego procesowi R lub D ostatecznie poddano odpady:
 - R1 wytwarzanie biogazu lub spalanie z odzyskiem energii, R3 recykling lub odzysk biologiczny, R4 lub R5 recykling lub odzysk materiałowy
 - D1 składowanie
 - R13 magazynowanie, jeśli odpady nie zostały poddane któremuś z powyższych ostatecznych procesów przetwarzania lub unieszkodliwiania

Efekty gospodarowania odpadami w 16 stolicach województw w 2017 r.

31,4% selektywnie
▲ 3,3%
deklaruje 90%

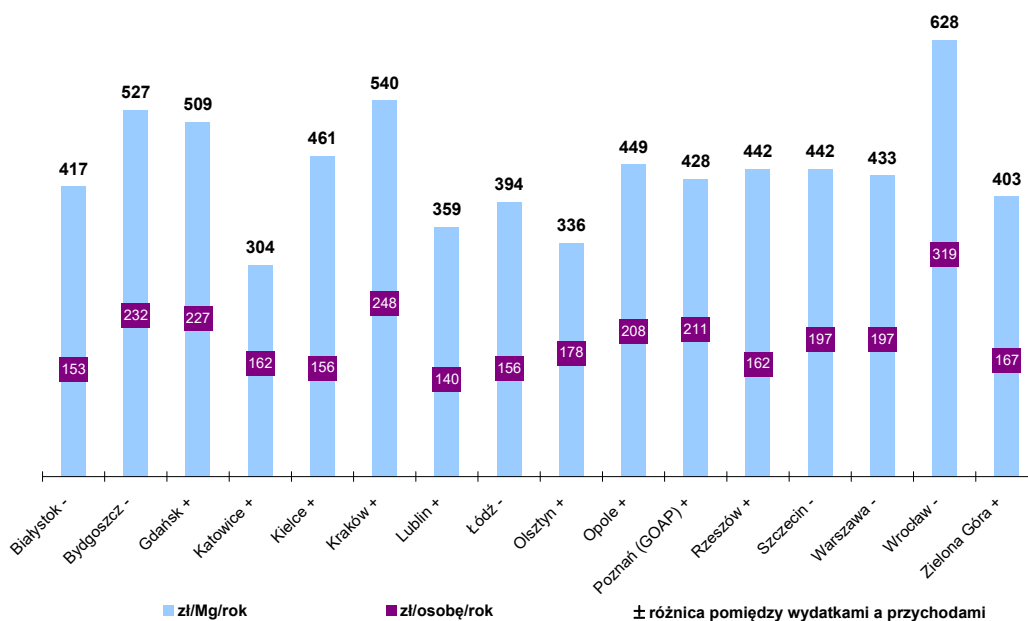
8,0% kompostowanie
▲ 0,14%

12,5% recykling
▲ 3,1%

357 – 503 kg/osobę/rok
▲ 4,4%

Koszty gospodarowania odpadami w 16 stolicach województw w 2017 r.

średnio:
442 zł/Mg
195 zł/osobę
44,79 mln zł na minus

± różnica pomiędzy wydatkami a przychodami

Odpowiedź samorządów na GOZ

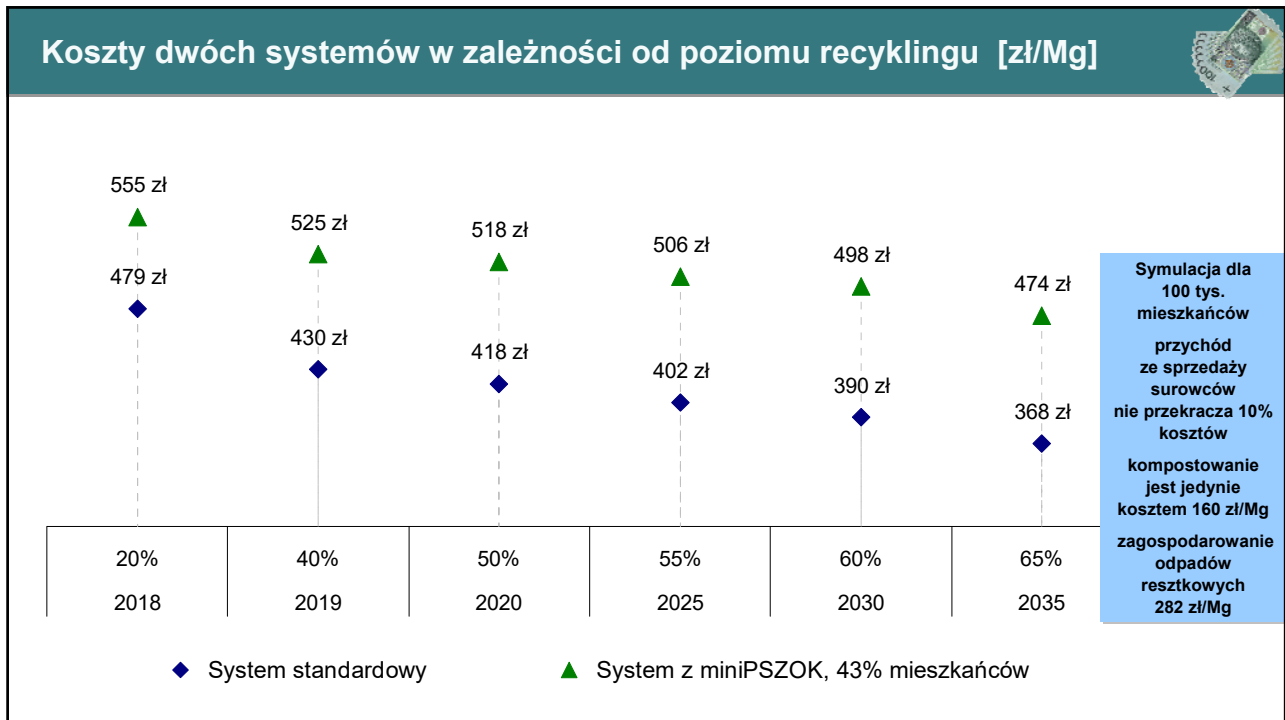
- **Propozycja budowy 74 spalarni odpadów!**
 - koszt budowy ponad 34 mld zł
 - spalanie ponad 60% wszystkich powstających odpadów komunalnych
- Założenie, że ilość odpadów wzrośnie o co najmniej 20% do roku 2030, przy spadku ludności o 1,18 mln osób
- Przebudowa MBP za 2,29 mld zł
- Zbyt mała wydajność kompostowni, z których większość może przetwarzać jedynie odpady zielone (1,33 mln Mg)
- **Koncentracja na zagospodarowaniu odpadów po MBPach, a nie na poprawie selektywnej zbiórki i zmniejszenia strumienia odpadów zmieszanych**

50% recyklingu w 2020 roku?

- **Trzeba skończyć z pozorowaniem segregacji**
 - co nie będzie łatwe i szybkie, bo przyzwyczajono mieszkańców, że nikt nie interesuje się tym co i jak robią, poza złożeniem deklaracji o wysokości opłaty
 - wprowadzić stałą kontrolę jej poziomu i jakości
- Konieczne jest jak najszybsze wprowadzenie selektywnej zbiórki bioodpadów i dostosowanie instalacji do ich przetwarzania
- Należy zmienić system rozszerzonej odpowiedzialności producenta tak, aby przede wszystkim miał on wpływ na redukcję wytwarzania opakowań trudnoprzetwarzalnych oraz mógł realnie pokryć część kosztów selektywnej zbiórki i recyklingu
- Policzyć koszty i korzyści

Zwiększona kontrola poziomu i jakości selektywnej zbiórki

miniPSZOK	zwiększona kontrola
<ul style="list-style-type: none"> + bardzo szybki efekt + bardzo dobra jakość surowca, który nie wymaga kolejnego przetwarzania przed poddaniem go recyklingowi + dodatkowe zatrudnienie: 2 osoby / 800 mieszkańców - ograniczony tylko do zabudowy wielolokalowej 43% gospodarstw domowych w skali kraju - dodatkowe koszty wynoszące od 76 do 106 zł/Mg 	<ul style="list-style-type: none"> + niezbędna + najtańsza opcja + dodatkowe zatrudnienie: ¼ etatu na każde 1000 Mg ~ wzrost kosztów o ~ 7,5 zł/Mg - nieprzychylny odbiór społeczny - nieprzewidywalne tempo i skala zmiany
<p>intensywna edukacja</p> <p>wprowadzenie przynajmniej w zabudowie wielolokalowej oznakowania kodem kreskowym worków na odpady</p> 	

Minimum kontroli / weryfikacji

Wprowadzenie przynajmniej w zabudowie wielolokalowej przezroczystych i kodowanych worków na odpady zmieszane w ograniczonej liczbie – początkowo 1x50L / tydzień / lokal. Dodatkowe worki płatne w wysokości 4-krotnej opłaty podstawowej.

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> + objęcie kontrolą strumienia generującego największe koszty i problemy z zagospodarowaniem + podstawa do weryfikacji rzeczywistej liczby osób zamieszkałych i uiszczających opłatę + wychwycenie 'gorących punktów' + mieszkańcy mają poczucie, że czasy bezhołowania skończyły się, a problem odpadów nabiera znaczenia + droga do redukcji kosztów systemu, w tym opłat ponoszonych przez mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - pozbywanie się odpadów „na dziko, aby uniknąć podwyższonej opłaty - brak weryfikacji jakości segregacji frakcji surowcowych - dystrybucja worków - ważenie worków / pojemników i czytanie kodów – wydłużenie czasu odbioru - niewielkie, ale dodatkowe koszty - ochrona danych osobowych a kontrola zawartości worków?

Dziękuję za uwagę

Paweł Głuszyński

pawel@otzo.most.org.pl

www.otzo.most.org.pl